Lietas arhīva Nr. A42-01832-18/14
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:1123.A420191116.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018.gada 23.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Līga Hāzenfuse,
tiesnese Tatjana Jefremova,
tiesnese Daiga Lubāne,

piedaloties pieteicējas SIA „Eco Baltia Vide" pārstāvim /pers. B/,
atbildētājas Jūrmalas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Jūrmalas pilsētas domes pārstāvei Ingai Mašņikovai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA „Eco Baltia Vide" pieteikuma par 2015.gada 30.decembra pakalpojuma līguma Nr.1.2-16.4.3/1964 un 2015.gada 30.decembra pakalpojuma līguma Nr.1.2-16.4.3/1969 atzīšanu par spēkā neesošiem.

Aprakstošā daļa

[1] Jūrmalas pilsētas pašvaldība izsludināja atklātu konkursu „Ielu un valsts nozīmes autoceļu ikdienas uzturēšanas darbi Jūrmalas pilsētā" (identifikācijas Nr.2015/99) (turpmāk – konkurss). Iepirkums sadalīts trijās daļās. Iepirkuma pirmā daļa – valsts nozīmes autoceļu, A un B kategorijas ielu un tām pieguļošo teritoriju ikdienas uzturēšanas darbi; otrā daļa – C kategorijas ielu un tām pieguļošo teritoriju uzturēšanas darbi; trešā daļa – D kategorijas ielu ikdienas uzturēšanas darbi ziemas sezonā.

Ar Jūrmalas pilsētas domes (turpmāk – atbildētājas) iepirkumu komisijas 2015.gada 16.novembra lēmumu (sēdes protokols Nr.83) iepirkuma pirmajā un otrajā daļā par uzvarētāju atzīta un līguma slēgšanas tiesības piešķirtas SIA „Vides pakalpojumu grupa", savukārt iepirkumu trešajā daļā nolemts pārtraukt.

Ar Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas 2015.gada 30.decembra lēmumu Nr.4-1.2/15-308 pasūtītājam aizliegts slēgt iepirkuma līgumu ar atklātā konkursa pirmajā un otrajā daļā noteikto uzvarētāju, atcelts iepirkuma komisijas lēmums par konkursa pirmās un otrās daļas rezultātiem, uzdots atbildētājai divdesmit darba dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas novērst iesniegumu izskatīšanas komisijas konstatētos pārkāpumus, atkārtoti izvērtējot konkursa pirmajā un otrajā daļā iesniegtos piedāvājumus, atstāts spēkā lēmums daļā par konkursa trešās daļas pārtraukšanu.

[2] 2015.gada 22.decembrī atbildētāja, pamatojoties uz Publisko iepirkumu likuma 63.panta pirmās daļas 3.punktu, izsludināja sarunu procedūru iepirkumā „Ielu un valsts nozīmes autoceļu ikdienas uzturēšanas darbi Jūrmalas pilsētā" (identifikācijas Nr.JPD 2015/173) un iepirkumā „D klases ielu ikdienas uzturēšanas darbi Jūrmalas pilsētā" (identifikācijas Nr.JPD 2015/172) (turpmāk – sarunu procedūra). Uzaicinājumi piedalīties un iesniegt piedāvājumus sarunu procedūrā tika nosūtīti SIA „Vides pakalpojumu grupa" un SIA „JLD".

Sarunu procedūru rezultātā atbildētāja 2015.gada 30.decembrī noslēdza pakalpojumu līgumu Nr.1.2-16.4.3/1969 ar SIA „Clean R" (SIA „Vides pakalpojumu grupa" saistību pārņēmēja reorganizācijas rezultātā) un pakalpojumu līgumu Nr.1.2-16.4.3/1964 ar SIA „JLD" (turpmāk – līgumi).

[3] SIA „Eco Baltia Vide" (turpmāk – pieteicēja) iesniedza tiesā pieteikumu un pieteikuma precizējumu par līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem. Pieteikums un tā precizējums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] SIA „Eko Kurzeme" 2015.gada 29. un 30.decembrī Iepirkumu uzraudzības birojā iesniedza iesniegumus par pārkāpumiem sarunu procedūrās. Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 83.panta piekto daļu, kamēr iesniegumi nebija izskatīti, atbildētāja nevarēja slēgt līgumus ar sarunu procedūru uzvarētājiem.

[3.2] Atbildētājas bezdarbības dēļ Jūrmalas pilsētā izveidojās situācija, ka tiesiskā ceļā nebija iespējams izvēlēties komersantu, kas veic ielu tīrīšanu. Minētā situācija izveidojās, jo atbildētāja savlaicīgi neizsludināja atklāto konkursu, kā arī prettiesiski veica iesniegto piedāvājumu izvērtēšanu un nepamatoti pārtrauca iepirkumu trešajā daļā.

[3.3] Atbildētājas norādītie apstākļi nav uzskatāmi par ārkārtas apstākļiem, kas radušies neatkarīgi no pasūtītāja darbības. Līdz ar to, nepiemērojot atbilstošu iepirkumu procedūru, ir uzskatāms, ka līgums ir noslēgts, neveicot iepirkuma procedūru.

[4] Atbildētāja paskaidrojumos norāda, ka pieteikumu neatzīst un uzskata par noraidāmu, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Ņemot vērā to, ka iepriekš noslēgto un spēkā esošo publisko pakalpojumu līgumu par Jūrmalas pilsētas ielu uzturēšanas un kopšanas darbiem termiņi bija līdz 2015.gada 31.decembrim, kā arī to, ka Iepirkumu uzraudzības birojs nebija izskatījis iesniegto iesniegumu un pieņēmis lēmumu, atbildētāja izsludināja sarunu procedūras, lai nodrošinātu ielu un autoceļu uzturēšanas nepārtrauktību un netraucētu transportlīdzekļu satiksmi pa autoceļiem pastāvīgos un mainīgos laikapstākļos. Nerīkojot sarunu procedūras, izveidotos situācija, ka Jūrmalas pilsētas ielas sākot ar 2016.gada 1.janvāri netiktu koptas un tīrītas. Pastāvēja ārkārtas apstākļi, kas bija par pamatu sarunu procedūru rīkošanai.

[4.2] Ceļu satiksmes likums uzliek pašvaldībai kā autoceļu īpašniekam un pārvaldītājam pienākumu pastāvīgi jeb nepārtraukti uzturēt ceļus satiksmei drošā stāvoklī. Ceļu satiksmes likums nepieļauj situāciju, kurā pašvaldība varētu atteikties pildīt šo pienākumu jebkādu iemeslu dēļ.

[4.3] Sarunu procedūru rezultātā noslēgtie līgumi neaizstāj konkursa rezultātā noslēdzamos līgumus. Sarunu procedūru rezultātā noslēgtie līgumi tika

noslēgti līdz brīdim, kad iepirkuma procedūras rezultātā tiek noslēgts jauns līgums par ielu uzturēšanas darbiem ar ielu apsaimniekotāju. Tie nekādā veidā neietekmēja konkursa rezultātā slēdzamo līgumu apjomus vai termiņus.

[4.4] Atbildētājai konkrētajā situācijā nebija citas iespējas, kā nodrošināt normatīvo aktu izpildi ceļu satiksmes drošības jomā, kā vien, piemērojot Publisko iepirkumu likuma 63.panta procedūru.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja. Norādīja, ka atbildētājas rīcība bija par labu viena konkrēta uzņēmuma interesēm. Atbildētāja ilgstošā laika posmā veikusi prettiesiskas darbības, lai sasniegtu sev vēlamu rezultātu.

[6] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāve pieteikumu neatzina. Paskaidroja, ka atbildētāja pieņēmusi racionālāko un pareizāko risinājumu. Neveiksmīga apstākļu sakritība ir novedusi pie tā, ka nebija iespējams noslēgt līgumus. Tā kā bija izpildīti iepriekšējie līgumi, un nebija, kas tīra ielas, bija piemērojami Publisko iepirkumu likuma 63.panta pirmās daļas 3.punkta nosacījumi.

Motīvu daļa

[7] Izvērtējot lietas materiālus un procesa dalībnieku izvirzīto argumentu pamatotību, tiesa atzīst, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[8] Publisko iepirkumu likuma 8.panta pirmā daļa *(redakcijā līgumu slēgšanas brīdī)* noteica, ka ir šādas iepirkuma procedūras - atklāts konkurss, slēgts konkurss, sarunu procedūra, konkursa dialogs, metu konkurss.

Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 63.panta pirmās daļas 3.punktam publiskiem būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumiem pasūtītājs var piemērot sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu, ja pasūtītājam neparedzamu ārkārtas apstākļu rezultātā objektīvi radusies situācija, kurā steidzamības dēļ nav iespējams piemērot atklātu konkursu, slēgtu konkursu vai sarunu procedūru, iepriekš publicējot paziņojumu par līgumu. Minētie apstākļi, kas pamato ārkārtas situāciju, nedrīkst būt atkarīgi no pasūtītāja darbības.

Publisko iepirkumu likuma $85.^{2}$panta pirmās daļas 1.punkts noteica, ka tiesa iepirkuma līgumu vai vispārīgo vienošanos var atzīt par spēkā neesošu, grozīt vai atcelt to noteikumus vai saīsināt līguma vai vispārīgās vienošanās termiņu, ja iepirkuma līgums vai vispārīgā vienošanās noslēgta, nepiemērojot šā likuma 8.panta pirmajā daļā noteiktās iepirkuma procedūras vai 8.panta septītajā daļā minēto iepirkuma veikšanas kārtību, ja pasūtītājam tā bija jāpiemēro.

[9] Lietā nav strīda, ka pasūtītājai bija nepieciešamība pēc ielu un ceļu uzturēšanas pakalpojumiem no 2016.gada 1.janvāra. Šo pakalpojumu saņemšanai atbildētāja konkursā, atsaucoties uz Publisko iepirkumu likuma 63.panta pirmās daļas 3.punktu, piemēroja sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu. Sarunu procedūras rezultātā tika noslēgti pakalpojumu līgumi, kas jau ir izpildīti. Kā pamatojumu sarunu procedūras piemērošanai atbildētāja norādījusi, ka iepriekš noslēgto pakalpojumu līgumu termiņi beidzās 2015.gada 31.decembrī, Iepirkumu uzraudzības birojs nebija izskatījis iesniegto iesniegumu un pieņēmis lēmumu, tādēļ atbildētāja izsludināja sarunu procedūras, lai nodrošinātu ielu un autoceļu uzturēšanas nepārtrauktību un netraucētu transportlīdzekļu satiksmi pa autoceļiem pastāvīgos un mainīgos laikapstākļos. Nerīkojot sarunu procedūras, izveidotos situācija, ka Jūrmalas pilsētas ielas sākot ar 2016.gada 1.janvāri netiktu koptas un tīrītas. Pastāvēja ārkārtas apstākļi, kas bija par pamatu sarunu procedūru rīkošanai.

[10] Ar Augstākās tiesas 2018.gada 29.marta spriedumu atcelts Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 28.februāra spriedums, ar kuru atbildētājas rīcība atzīta par tiesisku. Kā norādījusi Augstākā tiesa, izskatāmajā lietā jāpārbauda, vai pasūtītājai bija pamats piemērot sarunu procedūru bez iepriekšēja paziņojuma par līgumu saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 63.panta pirmās daļas 3.punktu. Tiesai jāpārbauda, vai ārkārtas situācija radusies pasūtītājai neparedzamu ārkārtas apstākļu dēļ, kas turklāt nav atkarīgi no pasūtītājas, vai apstākļi, kurus pasūtītāja norāda kā tādus, kuru dēļ nevarēja piemērot konkurencei atvērtu procedūru, atbilst minētajām pazīmēm.

[11] No lietas materiāliem konstatējams, ka atbildētāja konkursu sāka organizēt 2015.gada 19.augustā. Iepirkumu uzraudzības birojā apstrīdēts atbildētājas 2015.gada 16.novembrī iepirkuma procedūrā pieņemtais lēmums. Ar Iepirkumu uzraudzības biroja Iesniegumu izskatīšanas komisijas 2015.gada 30.decembra lēmumu Nr.4-1.2/15-308 atbildētājai aizliegts slēgt iepirkuma līgumu ar konkursa pirmajā un otrajā daļā noteikto uzvarētāju, atcelts iepirkuma komisijas lēmums par konkursa pirmās un otrās daļas rezultātiem, uzdots atbildētājai divdesmit darba dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas novērst iesniegumu izskatīšanas komisijas konstatētos pārkāpumus, atkārtoti izvērtējot konkursa pirmajā un otrajā daļā iesniegtos piedāvājumus.

Kā izskatāmajā lietā norādījusi Augstākā tiesa, „ir jāņem vērā, ka Publisko iepirkumu likums ļauj apstrīdēt un pārsūdzēt gan nolikuma prasības, gan iepirkuma rezultātus, kā arī nosaka termiņu, kādā šīs sūdzības iesniedzamas un izskatāmas, kā arī noteic, ka līdz sūdzības izskatīšanai pasūtītājs nevar atvērt piedāvājumus vai noslēgt līgumu (*sk. Publisko iepirkumu likuma 83.panta pirmo, otro, trešo, piekto un 5.1daļu par sūdzības iesniegšanu un aizliegumiem pasūtītājam šajā sakarā, 84.panta pirmo daļu par sūdzības izskatīšanas termiņu, 85.pantu par biroja lēmumu pārsūdzēšanu*). Ievērojot šo regulējumu, pasūtītājam, rīkojot iepirkumu, ir jārēķinās ar iespējamām sūdzībām un to, ka sūdzību izskatīšanas laikā nekādas turpmākas darbības iepirkuma pabeigšanai nedrīkstēs veikt. Tāpat iespējams rēķināties arī ar to, ka sūdzības var tikt atzītas par pamatotām un ka var būt nepieciešams papildu laiks, lai iepirkuma procedūru turpinātu atbilstoši tiesību normu prasībām (nolikuma pārstrādāšana, piedāvājumu atkārtota izvērtēšana). Tādēļ pats par sevi tas, ka iepirkuma procedūras rezultāti ir pārsūdzēti un birojs sūdzību izskatīšanas rezultātā pasūtītājai aizliedzis slēgt iepirkuma līgumu, nav uzskatāms ne par neparedzamu, ne arī par ārkārtas apstākli" (*sk. Augstākās tiesas 2018.gada 29.marta spriedumu lietā Nr. SKA-426/2018 16.punktu)*.Tādēļ tas, ka Iepirkumu uzraudzības birojs atbildētājai aizliedzis slēgt iepirkuma līgumu, nav atzīstams par tiesisku pamatu Publisko iepirkumu likuma 63.panta pirmās daļas 3.punktā norādītās sarunu procedūras, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu, piemērošanai.

[12] Lai arī atbildētājas pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka Iepirkumu uzraudzības birojs norādījis tikai uz vienu procesuālu pārkāpumu, tas nemaina faktu, ka atbildētājai bija pienākums rēķināties ar iespējamajām sūdzībām Iepirkumu uzraudzības birojā un prezumēt, ka iepirkuma procedūra varētu ieilgt. Jo īpaši, ņemot vērā faktu, ka atbildētājai ir pieredze iepirkuma procedūru veikšanā, un tai ir zināms, ka iepirkumu procedūras var tikt apstrīdētas Iepirkumu uzraudzības birojā. Tāpat atbildētāja nav norādījusi uz no tās gribas neatkarīgiem šķēršļiem konkursu izsludināt savlaicīgi.

Tā kā izskatāmajā gadījumā Iepirkumu uzraudzības birojs sūdzības atzinis par pamatotām un pasūtītājai aizliedzis slēgt iepirkuma līgumu, tad tieši pasūtītāja ir atbildīga par konkursa atbilstību Publisko iepirkumu likuma prasībām un savlaicīgas norises nodrošināšanu. Izskatāmajā gadījumā ir pamats secināt, ka atbildētāja nesāka savlaicīgu konkursa organizēšanu. Līdz ar to situācija, ka no 2016.gada 1.janvāra Jūrmalas pilsētā varētu netikt nodrošināti

ielu un ceļu uzturēšanas pakalpojumi, radās pašas atbildētājas rīcības dēļ.

[13] Atbilstoši Tiesu informācijas sistēmas datiem atbildētāja vairākkārtīgi ir izsludinājusi iepirkuma procedūras, tostarp iepirkumu procedūras attiecībā uz ielu un autoceļu uzturēšanas darbiem. Administratīvajā rajona tiesā ir ierosinātas vairākas tiesvedības par iepirkumu procedūru tiesiskumu. Piemēram, administratīvajās lietās Nr. A420177116 un A420198016 tika izšķirts strīds par to, vai pasūtītāja pamatoti pārtrauca iepirkumu procedūras (sākotnējo iepirkumu daļā par D kategorijas ielu uzturēšanas darbiem ziemā, atsaucoties uz to, ka šādi pakalpojumi būs nepieciešami arī citās sezonās, lietā Nr.A420177116, un 2016.gada februārī izsludināto iepirkuma procedūru par D kategorijas ielu uzturēšanas darbiem lietā Nr.A420198016). Administratīvā rajona tiesa šajās lietās atzina, ka pasūtītāja rīkojusies patvaļīgi, apzināti pieļaujot piegādātāju brīvas konkurences un vienlīdzīgas un taisnīgas attieksmes pret tiem principu pārkāpumu ar mērķi noslēgt iepirkuma līgumu ar konkrētu pakalpojuma sniedzēju – SIA „JLD". Tiesa secināja, ka attiecībā uz SIA „JLD" bija acīmredzams favorītisms, jo visas pasūtītājas darbības bija vērstas uz to, lai līgums par pakalpojumu sniegšanu tiktu noslēgts tieši ar šo komercsabiedrību. Minētie spriedumi atstāti negrozīti ar Augstākās tiesas 2017.gada 13.marta spriedumu lietā Nr.SKA-682/2017 un 2017.gada 21.marta spriedumu lietā Nr.SKA-760/2017. Administratīvā rajona tiesa arī konstatējusi, ka „īpašu labvēlību pret šo sabiedrību pasūtītāja izrādīja jau brīdī, kad no visiem iespējamajiem pakalpojuma sniedzējiem, kas bija iesnieguši savus piedāvājumus publiskajā iepirkumā, tikai šī sabiedrība 2015.gada 22.decembrī pēc publiskā iepirkuma 3.daļas pārtraukšanas tika uzaicināta uz sarunu procedūru" *(sk. Administratīvās rajona tiesas spriedumu lietā Nr. 42-01980-16/11 12.punktu.)*.

Tādējādi, kā to ir norādījusi Augstākā tiesa, „šobrīd ir redzama kopaina attiecībā uz to, kā pasūtītāja ilgākā laika posmā izvēlējusies pakalpojumu sniedzējus ielu un ceļu uzturēšanas darbiem, un to nevar ignorēt, izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus no jauna" (*sk. Augstākās tiesas 2018.gada 29.marta spriedumu lietā Nr. SKA-426/2018 17.punktu).*

Ņemot vērā minēto, ir pamats secināt, ka atbildētāja apzināti ir radījusi nepamatotas priekšrocības un labvēlīgus apstākļus SIA „Clean R" un SIA „JLD", līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai nepamatoti atsaucoties uz Publisko iepirkumu likuma 63.panta pirmās daļas 3.punktu. Līdz ar to atbildētāja ir pieļāvusi rupju pārkāpumu, un atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 85.^{2}panta pirmās daļas 1.punktam 2015.gada 30.decembra pakalpojuma līgums Nr.1.2-16.4.3/1964 un 2015.gada 30.decembra pakalpojuma līgums Nr.1.2-16.4.3/1969 ir atzīstami par spēkā neesošiem.

[14] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas iestādē Administratīvā procesa likuma 126.pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Pieteicēja par lietas ierosināšanu ir samaksājusi valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā *(lietas 2.sēj. 23.lapa)*, tādējādi valsts nodeva minētajā apmērā atlīdzināma pieteicējai no Jūrmalas pilsētas domes budžeta līdzekļiem.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246. – 251.pantu, Publisko iepirkumu likuma 9.panta divdesmit trešo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt SIA „Eco Baltia vide" pieteikumu.

Atzīt par spēkā neesošiem 2015.gada 30.decembrī starp Jūrmalas pilsētas domi un SIA „Clean R" noslēgto pakalpojumu līgumu Nr.1.2-16.4.3/1969 un 2015.gada 30.decembrī starp Jūrmalas pilsētas domi un SIA „JLD" noslēgto pakalpojumu līgumu Nr.1.2-16.4.3/1964 no to noslēgšanas dienas.

Piespriest no Jūrmalas pilsētas pašvaldības par labu SIA „Eco Baltia Vide" tās samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā, atlīdzinot to no Jūrmalas pilsētas domes budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Hāzenfuse

Tiesnese T.Jefremova

Tiesnese D.Lubāne